

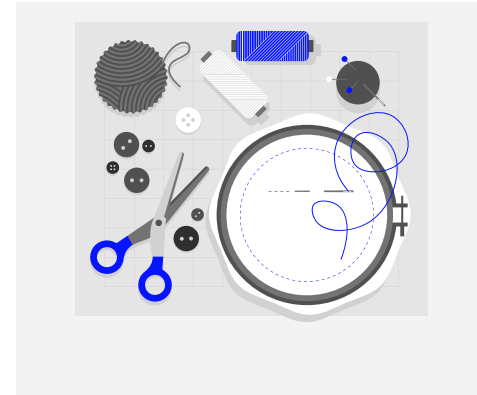
VÄLKOMMEN!

Hantering av våtmarksåtgärder – workshop för effektivare handläggning

Nu vässar vi verktygen för våtmarker!

Tider	Programpunkt	Organisation
8.45	Incheckning	
9.00 - 9.15	Välkomna - inledning	Naturvårdsverket
9.15 -10.00	Våtmarksrestaurering för framtiden	Jens <u>Ratovich</u> , Naturcentrum
10.00 - 10.20	Fika	
10.20 - 11.40	Föreläsningar av utförare	Magnus Lindh, Skogsstyrelsen Martin Hederskog Länsstyrelsen i Kalmar
11.40 - 11.50	Kort om vägledning	Naturvårdsverket
12.00 - 13.00	Lunch	
13.10 - 13.30	Uppstart WS	Naturvårdsverket
13.30 - 15.00 ink FIKA	Grupparbeten	Alla
15.00 -16.45 ink pauser	Genomgång (Gruppvis och sammanfattning i helgrupp)	Alla

Vi ansvarar för vägledning av regelverken
för markavvattning och
våtmarksrestaurering

...

i nära samarbete med Havs- och
vattenmyndigheten

Sara Andersson
Anna Frändberg Torssander
Amina Kurtovic
Stefan Engblom

Dagens resurs:
Cecilia Fransson

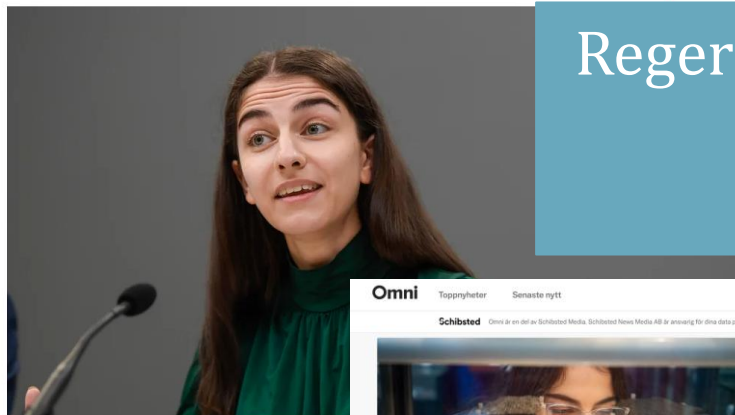
Anna-Karin Rasmussen

Permanent miljonstöd till våtmarksprojekt

Publicerad 6 november 2022, kl 18:10

Dela

Klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari

Omni Toppheter Senaste nytt

Schibsted

KLIMATHOTET - SVERIGE OCH KLIMATET

Pourmokhtari: Det är jag som återställer våtmarkerna

Av Peter Johansson
Publicerad 13 mars 2024

Fram till 2030 vill regeringen lägga 765 miljoner kronor på att tidigare torrslagna våtmarker ska återvatas. Enligt beräkningarna kan detta ge utsläppsminskningar på en halv miljon ton koldioxid per år vid 2030, skriver Aftonbladet.

Klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari anser att initiativet har "mångdubbel både klimat- och miljönytta" och att det nu finns mer pengar än någonsin för våtmarkerna.

Regeringens våtmarkssatsning startade 2018 och tuffar på.

Regeringskansliet

Lyssna Lästlist Teckenspråk Prenumera

Sök på regeringen.se

Sveriges regering Regeringens politik i Sverige & EU Dokument & publikationer Sö

Pressmeddelande från [Klimat- och näringslivsdepartementet](#)

Regeringen vill förenkla processen för återvåta våtmarker

13 januari 2024

Idag den 2 februari uppmärksammas den 11:e våtmarksdagen. Att återvåta våtmarkerna är viktigt för att stärka den biologiska mångfalden, minska utsläppen och för att göra vårt samhälle till klimatförändringarna. Vid sidan av detta ekonomiska satsningen på 3,7 miljarder kronor till våtmarkerna vill regeringen även förenkla och effektivisera processerna samt ta bort andra administrativa hinder för att göra det enklare för markägarna att återvåta sina våtmarker.

Återvåning av våtmarker är ett av klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari prioriterade områden. Att återvåta utdikade våtmarker ger stor miljönytta, det är bra för klimatet, vattenkvaliteten och den biologiska mångfalden. Våtmarker stärker också landskapets skydd mot torka, översvämning och brand, vilket är särskilt viktigt ur ett klimatanpassningsperspektiv.

REGERINGEN AV SVERIGE

Start > Om oss > Regeringspolitik > Klimat- och näringslivsdepartementet

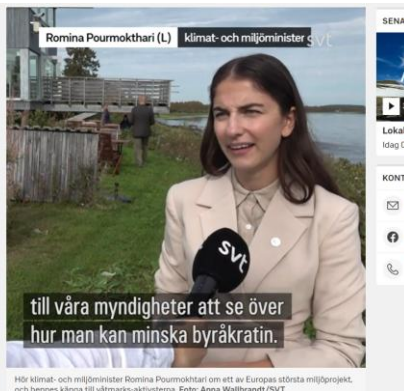
> Översyn av regelverk för att underlätta för återvåning

Översyn av regelverk för att underlätta för återvåning

Gründat 13 februari 2024

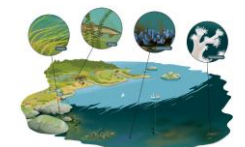
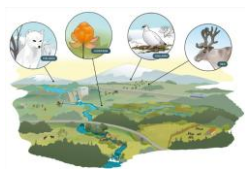
Naturvårdsverket har haft i uppdrag att utreda om det finns behov av att ändra reglerna för att ompröva och återkalla tillstånd till markavvattning för att underlätta för klimat- och miljöåtgärder.

Om ett sådant behov finns ska Naturvårdsverket lämna förslag till ändringar i reglerna. Syftet med utredningen var att underlätta för återvåning av våtmarker och för att stärka landskapets skydd mot torka, översvämning och brand.

Hör klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari om ett av Europas största miljöprojekt, och hennes kända till våtmarks-aktiviteter. Foto: Anna Wallbrandt/SVT

Översyn av regelverk för att underlätta för återvåning

Landskap med naturrestaureringsåtgärder

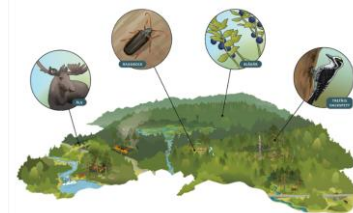

Antagandet av EU:s naturrestaureringsförordning 2024

Bildtext: Landskap med naturrestaureringsåtgärder för att återställa ekosystem och livsmiljöer för naturtyper och arter som annars riskerar att försvinna eller dö ut.

Illustrationer Tobias Flygar/Studio Flygar. Källa Naturvårdsverket

I budgetproppen fick ni resurser

För att öka takten i restaurering och återvätning av våtmarker och möjliggöra att det nya stödet används föreslår regeringen också en satsning för en effektiv prövning av våtmarksåtgärder genom en resursförstärkning till länsstyrelsernas arbete med prövning. Satsningen innebär att 50 miljoner kronor årligen tillförs hela vägen till 2030.

Återvätning av våtmarker och rådgivning till skogsägare för ökat kolupptag (miljoner kronor)			
	2026	2027	2028
Återvätning av nedlagd jordbruksmark	50	100	150
Påskynda prövningen av våtmarksåtgärder	50	50	50
Information och rådgivning till skogsägare för ökat kolupptag	20	40	40

Ert regeringsuppdrag för att följa upp satsningen i budgetproppen

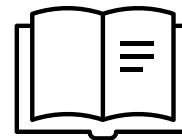
Syftet med uppdraget är att länsstyrelserna ska bidra till kortare ledtider vid prövning av våtmarksåtgärder, i syfte att öka takten i restaureringen av våtmarker och återvätningen av utdikade organogena marker. *Vid genomförandet ska det utvecklingsarbete som länsstyrelserna bedriver för att stärka effektivitet och enhetlighet i prövningsverksamheten särskilt beaktas.*

Målet är att uppdraget ska *resultera i en samordnad och redovisad insats där länsstyrelsernas åtgärder för att påskynda prövningen tydligt framgår, inklusive hur avsatta medel har använts. Länsstyrelsen i Gotlands län ska samordna denna redovisning. Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) senast den 28 mars 2027.*

Syfte och mål med WS

I syfte att effektivisera och ensa handläggningen av anmälningsärenden som rör restaurering och återvätning av våtmarker, identifierar vi tillsammans lösningar och åtgärder m.m. och tar fram förslag för att uppfylla länsstyrelsens regeringsuppdrag.

Zooma ut

Utblick i vad som ska uppnås

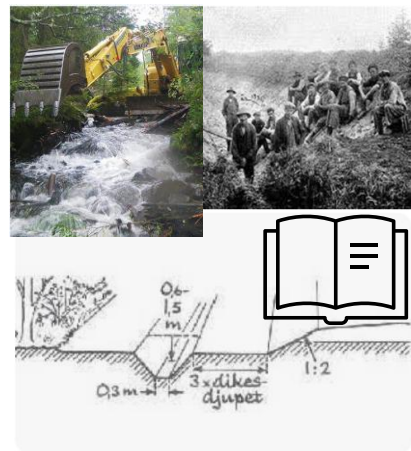
- Jens ger oss inspiration och kunskap.

Zooma in

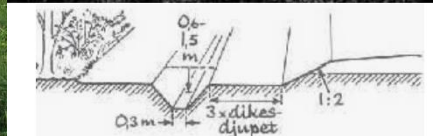
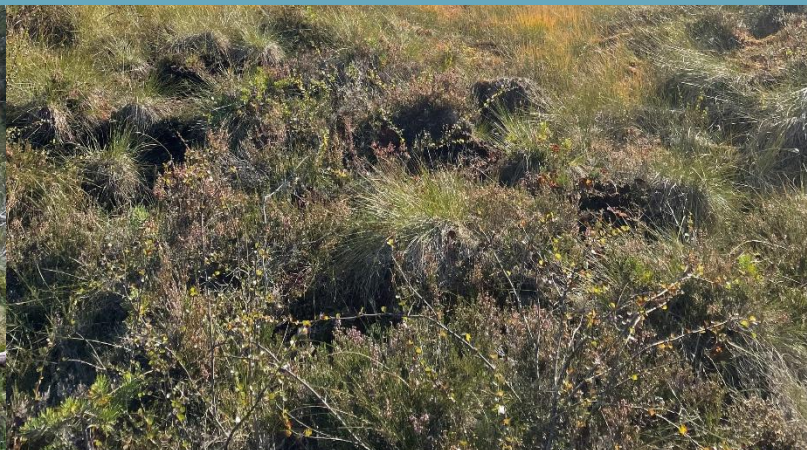
Inblick i utförarperspektivet

- Martin och Magnus tar oss med in i deras vardag.

Jens, Magnus och Martin

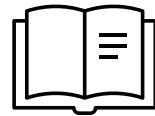

Aktuella vägledningar

❖ Regler vid våtmarksrestaurering i områden med markavvattning*

(Tillämpliga regler och förslag på tillvägagångssätt (2021- kontrollerad 2025))

❖ Vilka typer av åtgärder ryms inom begreppet "anläggande av våtmark" enligt 19 § punkten 1 vattenverksamhetsförordningen? (HaV)

❖ Vägledning för återvätning av dikad torvmark

(Regeringsuppdrag *Kunskaps- och analysunderlag för att återväta våtmarker* med SJV; 2024)

❖ m.fl.

[Start](#) > [Vägledning och stöd](#) > [Våtmark](#) > Regler vid våtmarksrestaurering i områden med markavvattning

VÄGLEDNING

Regler vid våtmarksrestaurering i områden med markavvattning

Under *Läshänvisningar* finns länk till [Vägledning för återvätning av dikad torvmark](#)

Hitta på sidan

Hitta på sidan

[Förutsättningar – fiktivt exempel](#) >

[Länsstyrelsens roll](#) >

[Prövningar i två steg](#) >

[Gemensam handläggning med mera](#) >

[Att tänka på](#) >

Granskad: 31 oktober 2025

Naturvårdsverket har tagit fram en vägledning baserad på ett fiktivt exempel som beskriver hanteringen av ett restaureringsprojekt och de prövningsprocesser som kan behöva genomföras.

Vilka rättsliga krav kan bli aktuella vid en restaurering av en våtmark inom ett skyddat område (naturreservat) där det finns ett markavvattningstillstånd som förvaltas av en markavvattningssamfällighet?

Regler vid våtmarksrestaurering i områden med markavvattning

Fiktivt exempel.

Två steg

Hantera först markavvattningsföretaget (tillstånd och samfällighet). Bedöm vilka tillstånd, anmälningar, dispenser mm som krävs.

Steg 1. Avveckling av markavvattningstillståndet och markavvattningssamfälligheten

- Utrivning och avveckling
- Omprövning eller fastställelse av överenskommelse om upphörande av markavvattningssamfällighet
- Handläggningen i MMD

Reglernas tillämpning på det fiktiva exemplet

Regler vid våtmarksrestaurering i områden med markavvattning

Steg 2 - Prövning av "nya" vattenverksamheter och andra tillstånd, anmälningar och dispenser enligt miljöbalken med flera regelverk

Vattenverksamhet - tillstånd, anmälan eller kan undantaget tillämpas?

länk till *vägledning*
om 19§. HaV
(frågor och svar)

- I 19 § punkten 1 *gäller "nyanläggning"* av våtmark och inte restaurering av en befintlig våtmark. (*Hänvisning till HaV*)
- restaurering av våtmarker *kan falla in under andra punkter i 19 § FVV*
- gränsen för tillståndsplikt är densamma oavsett åtgärdstyp och handlar om hur stor bottenyta som åtgärden omfattar;

Regler vid våtmarksrestaurering i områden med markavvattning

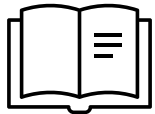

Steg 2 - Prövning av "nya" vattenverksamheter.....

11 kap 12 § MB - Tillstånd enligt denna balk eller anmälan enligt 9 a § behövs inte, om det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena.

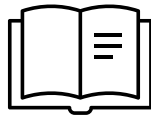
"Uppenbart" - ska inte kräva utredning

"Inverkan på vattenförhållandena" – vad som avses beskrivs med hänvisning till förarbetena till miljöbalken (prop. 1997/98:45 Miljöbalk del 2, s. 134):

Centralt är tillståndsplikten för
vattenverksamhet 11 kap 9§ MB
och 23 § FVV.

23 § När anmälningsärendet är tillräckligt utrett, skall tillsynsmyndigheten

1. besluta om de förbud för verksamhetsutövaren som behövs enligt miljöbalken,

2. förelägga verksamhetsutövaren att

a) vidta de försiktighetsmått som behövs enligt miljöbalken, eller

b) ansöka om tillstånd enligt 11 kap. 9 § miljöbalken, om det behövs med hänsyn till verksamhetens påverkan på miljön eller enskilda intressen, eller

3. om det inte behövs något förbud eller föreläggande enligt 1 och 2, underrätta den som har gjort anmälan om att ärendet inte föranleder någon åtgärd från myndighetens sida.

Vid bedömningen av verksamhetens påverkan på enskilda intressen ***skall tillsynsmyndigheten särskilt beakta om det i ärendet finns ett yrkande om***

1. särskild tvångsrätt enligt 28 kap. 10 § miljöbalken,

2. ersättning enligt 31 kap. 16 § miljöbalken, eller

3. inlösen enligt 31 kap. 17 § miljöbalken.

Förordning (2007:168).

11 kap 3§ Miljöbalken

3 § Med vattenverksamhet avses i detta kapitel

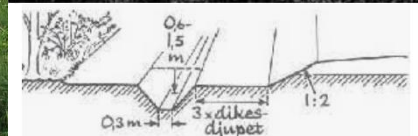
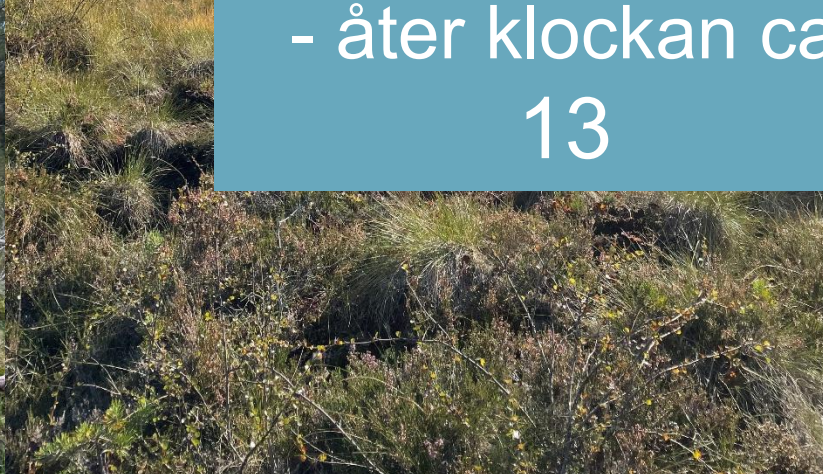
1. uppförande, ändring, lagning eller utrivning av en anläggning i ett vattenområde,
2. fyllning eller pålning i ett vattenområde,
3. bortledande av vatten från ett vattenområde,
4. grävning, sprängning eller rensning i ett vattenområde,
5. en annan åtgärd i ett vattenområde som syftar till att förändra vattnets djup eller läge,
6. bortledande av grundvatten eller utförande av en anläggning för detta,
7. tillförsel av vatten för att öka grundvattenmängden eller utförande av en anläggning eller en annan åtgärd för detta, eller
8. markavvattnning.

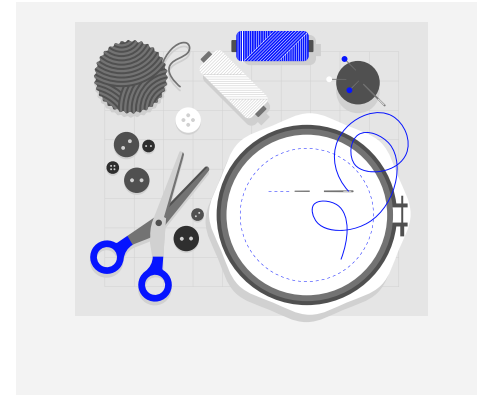

LUNCH

- åter klockan ca
13

Tider	Programpunkt	Organisation
8.45	Incheckning	
9.00 - 9.15	Välkomna - inledning	Naturvårdsverket
9.15 -10.00	Våtmarksrestaurering för framtiden	Jens <u>Ratovich</u> , Naturcentrum
10.00 - 10.20	Fika	
10.20 - 11.40	Föreläsningar av utförare	Magnus Lindh, Skogsstyrelsen Martin Hederskog Länsstyrelsen i Kalmar
11.40 - 11.50	Kort om vägledning	Naturvårdsverket
12.00 - 13.00	Lunch	
13.10 - 13.30	Uppstart WS	Naturvårdsverket
13.30 - 15.00 ink FIKA	Grupparbeten	Alla
15.00 -16.45 ink pauser	Genomgång (Gruppvis och sammanfattning i helgrupp)	Alla

Workshop – för effektivare och ensad handläggning

*- förslag till gemensamma åtgärder för en mer
enhetlig och effektiv handläggning -*

Hydrologisk återställning - två digitala workshops 2023 (Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket)

Syftet: bidra till att fler restaurerings- och återvätningsåtgärder ska genomföras rättssäkert, långsiktigt och på rätt plats.

Målet: WS 1 var att **identifiera hinder och utmaningar** för prövning av restaurerings- och återvätningsåtgärder. (juridiska och praktiska)

Målet: WS 2 var att **söka lösningar** på kort och lång sikt av de hinder och utmaningar som deltagarna tog fram i workshop

Underlag

Fältträff i Uppsala 2024, två halvdagar (Naturvårdsverket, Länsstyrelsen i Uppsala och Skogsstyrelsen)

- fokus på åtgärderna anläggande, restaurering och återvätning av våtmarker och torvmark

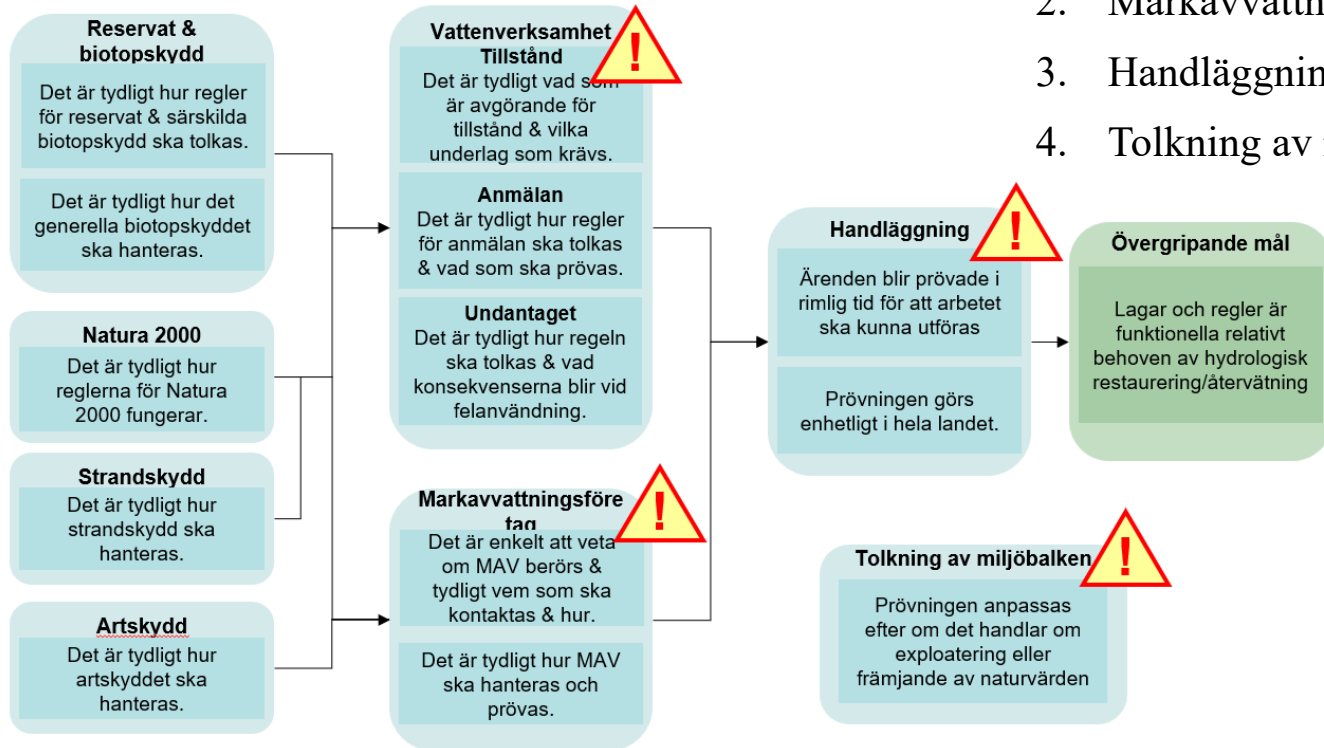
Syftet: träffas, lyfta och diskutera utmaningar i handläggningen och regelverk vid bedömningar av olika ”typer av” våtmarksärenden.

Målet: synliggöra olikheter och behov av vägledning för att främja ensning i våtmarkshandläggning samt bidra till NV:s RU om regelöversyn.

Fyra utpekade fokusområden

1. Vattenverksamhet
2. Markavvattningsföretag (MAF)
3. Handläggning och processer
4. Tolkning av miljöbalken (tvärgående)

- Otydlig lagstiftning och vägledning
- Svårigheter kopplade till markavvattningsföretag (data, kontakt, omprövning)
- Långa handläggningstider (bla pga jäv)
- Oenhetlig tolkning mellan län
- Regelverk anpassade för exploatering snarare än naturvård

Övning - genomgång av matris i grupper

Sara och Cecilia

Underlag + workshopsunderlag Göteborg

Matrisen har sammanställts från alla underlag inklusive Ws i Göteborg.
(utskickad)

Den baseras på återkommande problem, de fyra fokusområdena
Vattenverksamhet, MAF, Handläggning och processer och Tolkning av
miljöbalken

- Målbilder för varje fokusområde.
- Lösningar (uppnå en målbild)
- Åtgärder (mer generella)

Lösning	Åtgärd	Prio (hög/m ellan/lå g)	Status (inlett/påbörjat /klart)	Konkret åtgärdsför slag	kommentar	Ansvar
---------	--------	----------------------------------	---------------------------------------	-------------------------------	-----------	--------

Gruppdiskussion - justera och komplettera innehållet

Börja med

- Handläggning och processer
- Tolkning av miljöbalken

Arbeta i mindre grupper

- Gå igenom matrisen för fokusområdet
- Saknas det målbilder, lösningar, åtgärder?
- Stämmer det som står eller inte - varför?
- Fyll på i övriga kolumner.

Ha perspektivet om ensning och effektivisering i bakhuvudet.

Ni har gemensamt ansvar för att anteckna.

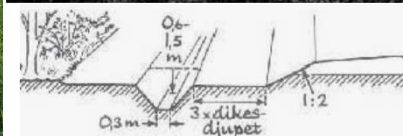
Ställ nyfikna frågor – varför och motivera, lyssna - gå varvet runt.

- **Välj ut 3-4 åtgärder eller annat som ni absolut vill lyfta till diskussion i helgrupp.**

Gruppredovisning - genomgång av åtgärder i hel grupp

Sara och Cecilia

Redovisning

- justera och komplettera innehållet

Alla fokusområden - genomgång

Ni tar upp om något behöver kompletteras eller justeras

- exempelvis du håller inte med eller gruppen tycker olika.

Lyft oklarheter och reflektera högt – men respektera tiden och varandra.

Naturvårdsverket antecknar direkt i dokumentet - vid behov.

Processtöd på G.

Intresse för våtmark

E-tjänst och processtöd

Länsstyrelserna

Intresse för våtmark – E-tjänst och processtöd

- Projekt som drivs länsstyrelsegemensamt inom Förvaltningsobjekt Natur
- Projektgrupp: Anneli Jonstrup Lst Gotland, Carina Pålsson Lst Kalmar, Jonatan Wollmér Lst Blekinge och Robert Axelsson Lst Västmanland
- En gemensam e-tjänst och process för alla länsstyrelser
- Gemensamma stödjande mallar och underlag

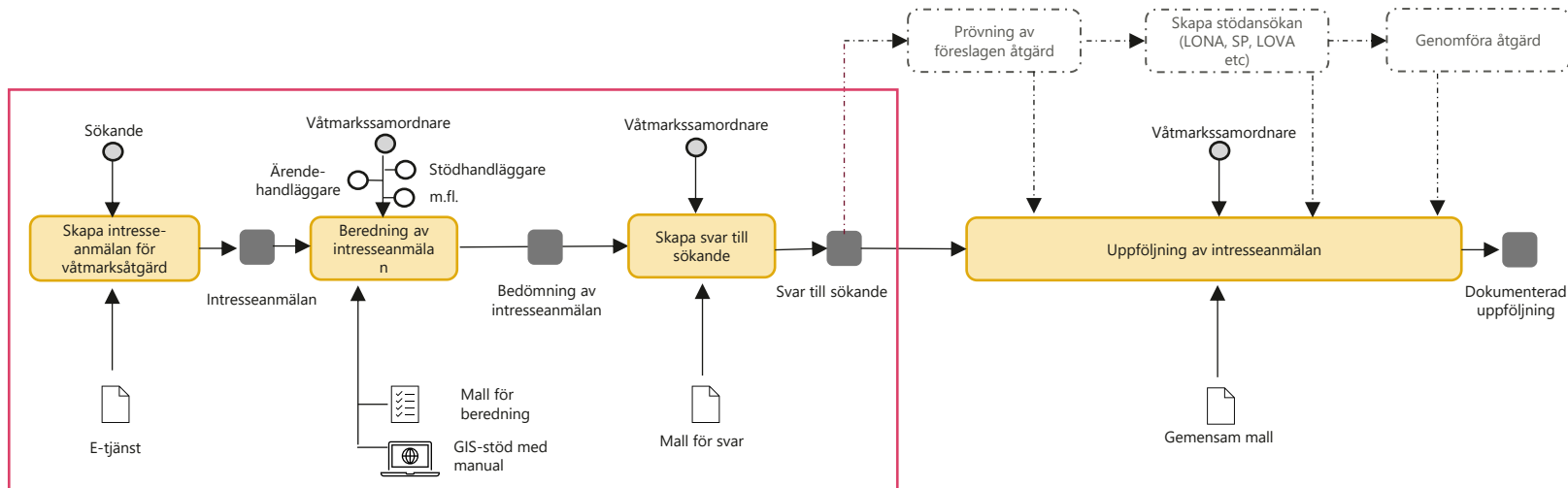
Syfte och mål

Leda till fler och bättre våtmarksåtgärder!

- Förenkla för externa aktörer att ta kontakt med Länsstyrelsen och initiera våtmarksåtgärder – en väg in!
- Vi kommer in i ett tidigt skede (innan anmälan om vattenverksamhet och bidragsansökan) och får möjlighet att guida till förslag som ger miljönyttor och är stödberättigade.
- Skapa ett stöd för våtmarkssamordnare och -handläggare för att ta hand om intresseanmälningar.
- Förbättra kvalitén och effektiviteten i bedömningar av inkomna förslag.
- Mer likartade bedömningar över länen.
- Ge länsstyrelserna en ökad tydlighet i kommunikationen med markägare.

Process

Stödande mallar
och underlag

Länsstyrelserna

Beredning av intresseanmälan

- Skapa sig en bild av referensförhållandena
- Bedömning av positiva effekter – tex gynna hotade arter och habitat, klimateffekter, näringsrening
- Bedömning av negativa effekter – tex kulturmiljövärden, infrastruktur, annans mark
- Bedömning av kostnadseffektivitet och möjlighet till ekonomiskt stöd

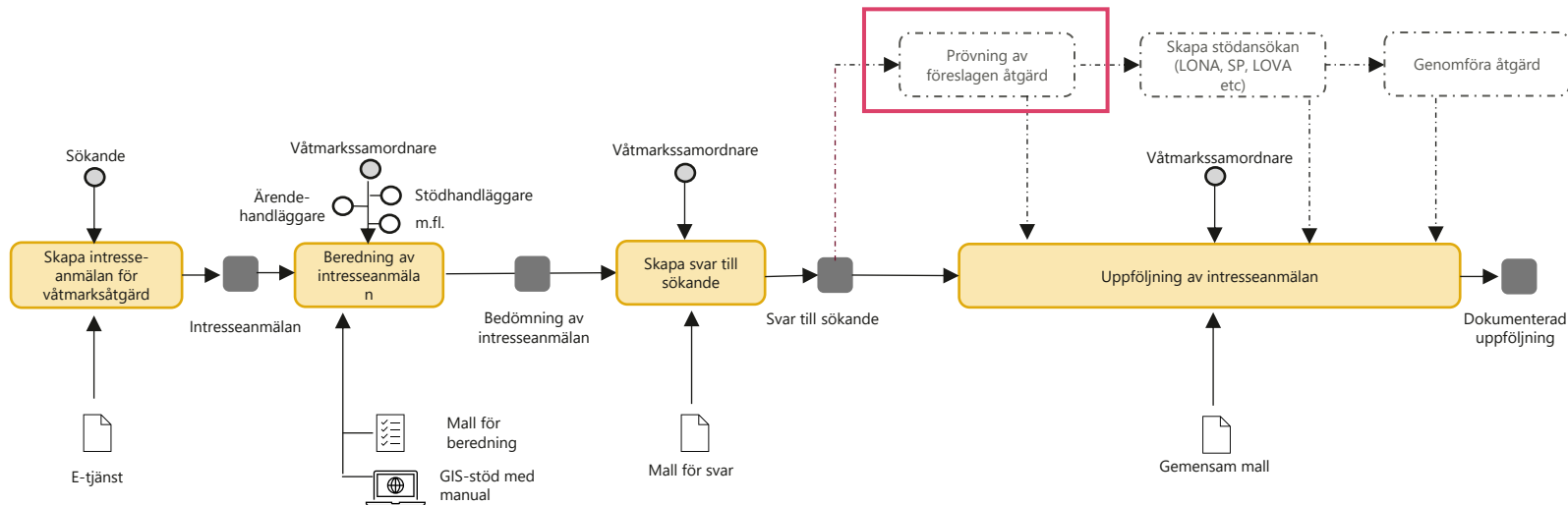
Stödjande mallar och underlag:

- GIS-stöd
- Checklista/mall

Process

- Förhoppning att arbetssättet leder till snabbare prövning av våtmarksåtgärder
- Lst har möjlighet att komma in och "guida" i ett tidigt skede
- Bättre och mer komplett underlag

Stödande mallar
och underlag

Länsstyrelserna

Status

Strax före eller efter sommaren:

- E-tjänst intresseanmälan
- Mall för beredning
- Mall för svar till sökande

Kommer skickas på remiss!

Hösten/vintern 2026:

- Web-GIS
- Utförligare manual

Fortsättning:

- Produktifiera och tillgängliggöra Lst Östergötlands GIS-verktyg
- AI?

Vad ni kan göra redan nu:

Diskutera hur ni ska lägga upp arbetet på er länsstyrelse. Exempelvis:

- Hur ska organisationen se ut?
- Gränsdragning mellan beredning av intresseanmälan och prövning av ärende?

Hör av er till mig om ni har idéer, frågor eller synpunkter!

anneli.jonstrup@lansstyrelsen.se

Länsstyrelserna

Tack

Kontakt:

anneli.jonstrup@lansstyrelsen.se

Länsstyrelserna

Naturvårdsverket reflekterar.....

✓ **Vägledningar och checklistor**

- NV's vägledning från 2021*
- NV och HaV - VU ska ta mer ansvar.

✓ **Samverkan** internt och externt

- Nationellt
 - Fler handläggarträffar.
 - Digitala tematräffar – finns redan?
- Regionalt
 - Mer samarbete?

✓ **Gemensamma** samverkansytor och informationskanaler

- Samverkansyta - våtmark?
- Lst-vatten lst-markavvattning – våtmark?

✓ **Att träffas mer** regelbundet och fysiskt

- Nationellt
 - Handläggarträffar - november
 - Digitala tematräffar – finns redan

✓ **Namn på handläggargrupp?**

- Samlat namn för våtmarksärenden?

Hur tas underlaget vidare?

- ✓ Möte 7 oktober i Umeå för att fylla på matrisen med norrländskt perspektiv.
- ✓ Naturvårdsverket sammanställer.
- ✓ Sluthantering på handläggareträff i november eller Teams?
- ✓ Förankring med Vattenstrategiska chefsgruppen.
- ✓ Annat?

Tack för idag!

Svenska landslagets Jamina Roberts och Linn Blohm under EM-matchen mot Ungern i lördags. Foto: Jessica Gow/TT

Det är inte alltid lätt att förstå varför det blir straff eller inte i handboll.

Landslagets linjespelare Linn Blohm medger att hon kan se olika på samma situation om hon är i anfall eller försvar.

NATUR
VÅRDS
VERKET

MKN och anmälningsärenden – HaV

” Svårt att använda sig av MKN i prövning av anmälningsärenden där åtgärden till sin natur inte har någon betydande miljöpåverkan.

Det viktiga är att åtgärden inte försämrar statusen eller gör så att god status aldrig kan uppnås.

- Ett sådant exempel kan vara dämmen utan passerbarhet, typ dåligt lagd trumma.
- Ja det går att förbjuda en åtgärd om den innebär att god status inte kan uppnås till rätt tid.

MEN anmälan är en tillsynsuppgift. I tillsynen är MKN snarare ett prioriteringsverktyg. Där det ska göras en analys av vilka vattenförekomster som behöver prioriteras och vilket påverkanstryck som är viktigast att följa upp.

- **Nytt fokusområde inom tillsynsstrategin som NV håller i.** ”

Miljöbalken

1 kap. Miljöbalkens mål och tillämpningsområde

- **1 §** Bestämmelserna i denna balk syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl.

1 kap. Miljöbalkens mål och tillämpningsområde

Miljöbalken skall tillämpas så att

1. människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan,
2. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas,
3. den biologiska mångfalden bevaras,
4. mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas, och
5. återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.

2 kap. Allmänna hänsynsregler m.m.

1 § När frågor prövas om tillåtlighet, tillstånd, godkännande och dispens och när sådana villkor prövas som inte avser ersättning samt vid tillsyn enligt denna balk **är alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skyldiga att visa att de förpliktelser som följer av detta kapitel iakttas.** Detta gäller även den som har bedrivit verksamhet som kan antas ha orsakat skada eller olägenhet för miljön.

I detta kapitel avses med åtgärd en sådan åtgärd som inte är av försumbar betydelse i det enskilda fallet.

2 kap. Allmänna hänsynsregler m.m.

Hänsynsregler

2 § **Alla** som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.

3 § **Alla** som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte skall vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik.

Dessa försiktighetsmått skall vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

4 § Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall undvika att använda eller sälja sådana kemiska produkter eller biotekniska organismer som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön, om de kan ersättas med sådana produkter eller organismer som kan antas vara mindre farliga. Motsvarande krav gäller i fråga om varor som innehåller eller har behandlats med en kemisk produkt eller bioteknisk organism. Lag (2006:1014).

5 § Alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna att

1. minska mängden avfall,
2. minska mängden skadliga ämnen i material och produkter,
3. minska de negativa effekterna av avfall, och
4. återvinna avfall.

I första hand ska förnybara energikällor användas.
Lag (2016:782).

2 kap. Allmänna hänsynsregler m.m.

Hänsynsregler

Val av plats

6 § För en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

Vid prövning av frågor enligt 7 kap., tillståndsprövning enligt 9 och 11 kap.,osv

Ett tillstånd eller en dispens får inte ges i strid med en detaljplan eller områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen (2010:900)..... osv

2 kap. Allmänna hänsynsregler m.m.

Rimlighetsavvägning

7 § Kraven i 2-5 §§ och 6 § första stycket gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder. När det är fråga om en totalförsvarsverksamhet eller en åtgärd som behövs för totalförsvaret, ska vid avvägningen hänsyn tas även till detta förhållande.

Trots första stycket ska de krav ställas som behövs för att följa 5 kap. 4 och 5 §§. Lag (2018:1407).

Ansvar för skadad miljö

8 § Alla som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som medfört skada eller olägenhet för miljön ansvarar till dess skadan eller olägenheten har upphört för att denna avhjälpas i den omfattning det kan anses skäligt enligt 10 kap. I den mån det föreskrivs i denna balk kan i stället skyldighet att ersätta skadan eller olägenheten uppkomma.

Förordning (1998:1388) om vattenverksamheter FVV

Anmälningssplikt i stället för tillståndsplikt

- **19 §** I stället för tillståndsplikt enligt 11 kap. 9 § miljöbalken gäller att en vattenverksamhet inte får påbörjas innan den har anmälts hos tillsynsmyndigheten, om verksamheten innebär
 1. anläggande av våtmark där vattenområdet har en yta som inte överstiger 5 hektar,
 2. uppförande av en anläggning, fyllning eller pålning i ett vattendrag, om den bottenyta som verksamheten omfattar i vattendraget uppgår till högst 500 kvadratmeter,
 3. uppförande av en anläggning, fyllning eller pålning i ett annat vattenområde än vattendrag, om den bottenyta som verksamheten omfattar i vattenområdet uppgår till högst 3 000 kvadratmeter,
 4. grävning, schaktning, muddring, sprängning eller annan liknande åtgärd i ett vattendrag, om den bottenyta som verksamheten omfattar i vattendraget uppgår till högst 500 kvadratmeter,
 5. grävning, schaktning, muddring, sprängning eller annan liknande åtgärd i ett annat vattenområde än vattendrag, om den bottenyta som verksamheten omfattar i vattenområdet uppgår till högst 3 000 kvadratmeter,
 6. byggande av en bro eller anläggande eller byte av en trumma i ett vattendrag med en medelvattenförlösning som uppgår till högst 1 kubikmeter per sekund,
 7. omgrävning av ett vattendrag med en medelvattenförlösning som uppgår till högst 1 kubikmeter per sekund, om åtgärden inte är att hänföra till markavvattning,
 8. nedläggning eller byte av en kabel, ett rör eller en ledning i ett vattenområde,
 9. bortledande av högst 600 kubikmeter ytvatten per dygn från ett vattendrag, dock högst 100 000 kubikmeter per år, eller utförande av anläggningar för detta,
 10. bortledande av högst 1 000 kubikmeter ytvatten per dygn från ett annat vattenområde än vattendrag, dock högst 200 000 kubikmeter per år, eller utförande av anläggningar för detta,
 11. utrivning av en vattenanläggning som tillkommit till följd av en verksamhet enligt 1-10,
 12. ändring av en anmäld vattenverksamhet enligt 1-10, eller
 13. ändring av en tillståndsprövad vattenverksamhet, om ändringen är en anmälningsspliktig verksamhet enligt 1-10.

20 § En anmälan enligt 19 § ska vara skriftlig. Den får göras elektroniskt. Om den endast görs i pappersform, ska den ges in i två exemplar.

Anmälan **ska** innehålla de uppgifter, ritningar, kartor och tekniska beskrivningar som behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna bedöma verksamhetens art, omfattning, miljöeffekter och påverkan på närliggande fastigheter. Den **ska** även innehålla de uppgifter som anges i **8 § och 9 § 1** miljöbedömningsförordningen (2017:966). Förordning (2025:752).

8 § Samrådsunderlaget enligt 6 kap. 24 § första stycket 1 och 30 § andra stycket miljöbalken ska innehålla uppgifter om

1. verksamhetens eller åtgärdens utformning och omfattning,
 2. rivningsarbeten, om sådana kan förutses,
 3. verksamhetens eller åtgärdens lokalisering,
 4. miljöns känslighet i de områden som kan antas bli påverkade,
 5. vad i miljön som kan antas bli betydligt påverkat,
 6. de betydande miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser, i den utsträckning sådana uppgifter finns tillgängliga,
 7. åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa negativa miljöeffekter, i den utsträckning sådana uppgifter finns tillgängliga, och
 8. den bedömning som den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden gör i frågan om huruvida en betydande miljöpåverkan kan antas.
- Om samrådsunderlaget avser en verksamhet eller åtgärd som omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, ska underlaget innehålla en upplysning om detta.

9 § De uppgifter som ska finnas med i samrådsunderlaget ska ha den omfattning och detaljeringsgrad som behövs för att kunna ta ställning till

1. om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan utifrån sådana omständigheter som avses i 10-13 §§, om samrådsunderlaget tas fram inför undersökningssamrådet, och

23 § När anmälningsärendet är tillräckligt utrett, skall tillsynsmyndigheten

1. besluta om de förbud för verksamhetsutövaren som behövs enligt miljöbalken,

2. förelägga verksamhetsutövaren att

a) vidta de försiktighetsmått som behövs enligt miljöbalken, eller

b) ansöka om tillstånd enligt 11 kap. 9 § miljöbalken, om det behövs med hänsyn till verksamhetens påverkan på miljön eller enskilda intressen, eller

3. om det inte behövs något förbud eller föreläggande enligt 1 och 2, underrätta den som har gjort anmälan om att ärendet inte föranleder någon åtgärd från myndighetens sida.

Vid bedömningen av verksamhetens påverkan på enskilda intressen ***skall tillsynsmyndigheten särskilt beakta om det i ärendet finns ett yrkande om***

1. särskild tvångsrätt enligt 28 kap. 10 § miljöbalken,

2. ersättning enligt 31 kap. 16 § miljöbalken, eller

3. inlösen enligt 31 kap. 17 § miljöbalken.

Förordning (2007:168).

RU- Översyn av regelverk för att underlätta för återvätning

FVV 19§ punkt

11. utrivning av en vattenanläggning som tillkommit till följd av en verksamhet enligt 1–10,

Föreslagen lydelse

11. utrivning av en vattenanläggning som tillkommit till följd av en verksamhet enligt 1–10 eller en vattenanläggning som tillkommit genom markavvattning och saknar tillstånd enligt miljöbalken,

Miljöbalken 11 kap 9b§

Ansökan om vattenverksamhet prövas av mark- och miljödomstolen. Ansökan om tillstånd till markavvattning prövas dock av länsstyrelsen, om den inte ska prövas av mark- och miljödomstolen enligt 7 kap. 19 eller 20 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser vattenverksamhet

Föreslagen lydelse

Ansökan om tillstånd till vattenverksamhet prövas av mark- och miljödomstolen. Ansökan om tillstånd till markavvattning *och ansökan om tillstånd till bestämmelser vattenverksamhet. om utrivning av en vattenanläggning som har kommit till genom markavvattning prövas dock av länsstyrelsen,* om den inte ska prövas av mark- och miljödomstolen enligt 7 kap. 19, 19 a eller 20 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser vattenverksamhet.

Miljömålsberedningens förslag: Våtmarker/återvätning

Förslag om:

- Att restaurering av våtmark inklusive återvätning av dränerad torvmark inte ska vara tillståndspliktig utan istället anmälningspliktig.
- Att möjligheten att söka nytt eller förlängd tillstånd till torvtäkt från och med 2026 begränsas till de fall där det bedöms nödvändigt för totalförsvarets behov av torv som bränsle.
- Att det införs ett undantag på krav på omprövning eller avveckling av MAV då en återvätning genomförs i klimatsyfte, i avvaktan på en långsiktig lösning.

Naturvårdsverkets synpunkter

att restaurering av våtmark inklusive återvätning av dränerad torvmark inte ska vara tillståndspliktig utan i stället anmälningspliktig, genom att följande formulering läggs till i 19 §

i förordningen (1998:1388) om vattenverksamhet:

1. anläggande av våtmark där vattenområdet har en yta som inte överstiger 5 hektar, eller restaurering av våtmark, inklusive återvätning av dränerad torvmark, (legaldefinition saknas)

19 § I stället för tillståndsplikt enligt 11 kap. 9 § miljöbalken gäller att en vattenverksamhet inte får påbörjas innan den har anmälts hos tillsynsmyndigheten, om verksamheten innebär

NV: Nytt stycke Om en vattenverksamhet avser restaurering av våtmark, inklusive återvätning av dränerad torvmark, och åtgärder enligt första stycket 2–5 ska utföras, gäller i stället att den bottenyta som verksamheten omfattar ska uppgå till högst 1 000 kvadratmeter i vattendraget och 10 000 kvadratmeter i vattenområdet.